

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства фінансів України
«Про затвердження Змін до Порядку обліку платників податків і зборів
та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства
фінансів України»

1. Мета

Основною метою проєкту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до Порядку обліку платників податків і зборів та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства фінансів України» (далі – проєкт наказу) є приведення Порядку обліку платників податків і зборів (далі – Порядок обліку), затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09 грудня 2011 року № 1588, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29 грудня 2011 року за № 1562/20300 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 22 квітня 2014 року № 462), та деяких нормативно-правових актів Мінфіну у відповідність до Законів України від 15 лютого 2022 року № 2042-IX «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (далі – Закон № 2042-IX), від 21 квітня 2022 року № 2217-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованій території України» (далі – Закон № 2217-IX), від 12 січня 2023 року № 2888-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг» (далі – Закон № 2888-IX).

Також цілями правового регулювання акта є удосконалення окремих питань обліку платників податків у контролюючих органах.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Необхідність внесення змін до Порядку обліку платників податків і зборів обумовлено змінами до законодавства.

Так, Законом № 2217-IX встановлено дати початку тимчасової окупації Російською Федерацією окремих територій України: Автономна Республіка Крим та місто Севастополь – з 20 лютого 2014 року; території, що входять до складу Донецької та Луганської областей, – з 07 квітня 2014 року. Оскільки Порядком обліку передбачено встановлення ознаки про те, що податковою адресою є тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя або податковою адресою є тимчасово окупована територія у Донецькій та Луганській областях, такі положення потребують перегляду.

Законом № 2042-IX внесено зміни до частини восьмої статті 45 та частини п'ятої статті 78 Бюджетного кодексу України для випадків зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання. Відповідні положення Порядку обліку приводяться у відповідність до таких змін.

Законом № 2888-IX внесено зміни до статей 63, 64, 66, 67 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) щодо визначення податкового номера платника податків, передбачено надходження до ДПС не лише повідомлень від банків та інших фінансових установ про відкриття / закриття рахунків, а й інформації від небанківських надавачів платіжних послуг про відкриття (закриття) рахунків та інформації емітентів електронних грошей про відкриття (закриття) електронних гаманців платників податків. Доповнено перелік підстав для взяття на облік нерезидентів, зокрема встановлено, що нерезидент підлягає постановці на облік у разі відкриття рахунків у небанківських надавачів платіжних послуг або електронних гаманців у емітентів електронних грошей.

Тому Порядок обліку слід привести у відповідність до таких змін.

3. Основні положення проєкту акта

Для реалізації поставлених цілей проєктом наказу запропоновано переглянути окремі положення Порядку обліку та норми деяких наказів Міністерства фінансів України щодо визначення особливостей обліку платників з місцезнаходженням (місцем проживання) на тимчасово окупованих територіях.

У Порядку обліку визначено особливості обліку для платників податків, податковою адресою яких є тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя або тимчасово окупована територія у Донецькій та Луганській областях. У зв'язку зі змінами, внесеними Законом № 2217-IX, ознаки, за якими обліковуються платники податків в Єдиному банку даних юридичних осіб або Реєстрі самозайнятих осіб: «податковою адресою є тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» та «податковою адресою є тимчасово окупована територія у Донецькій та Луганській областях», приводяться у відповідність до законодавства. Також втрачають чинність норми наказів, які втратили свою актуальність.

Норми Порядку обліку, які стосуються відкриття рахунків у банках та інших фінансових установах, доповнюються аналогічними нормами щодо відкриття рахунків у небанківських надавачів платіжних послуг або електронних гаманців у емітентів електронних грошей.

Положення розділу II та окремих пунктів інших розділів Порядку обліку щодо податкового номера приводяться у відповідність до нової редакції пункту 63.6 статті 63 Кодексу.

Відповідно до змін, внесених Законом 2042-IX, уточнюються положення Порядку обліку в частині сплати податків і зборів у разі зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання, зокрема зазначається, що у разі зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання та його реєстрації як платника податків за новим місцезнаходженням сплата визначених податковим законодавством загальнодержавних податків і зборів, які розподіляються між державним та місцевими бюджетами, та місцевих податків і зборів здійснюється за місцем попередньої реєстрації платника податків до закінчення поточного

бюджетного періоду.

Пункт 5.4 розділу V Порядку обліку викладено в новій редакції, якою усунуено дублювання процедур та встановлено, що взяття на облік іноземної компанії у разі, коли єдиною та першою підставою для взяття на облік є підстава отримання іноземною компанією статусу податкового резидента України, здійснюється згідно з Порядком взяття на облік та зняття з обліку іноземної компанії як платника податку на прибуток підприємств зі статусом податкового резидента України, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 13 грудня 2021 року № 663, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 січня 2022 року за № 67/37403.

Крім того, розділ XI Порядку обліку доповнено новим пунктом 11.2, яким передбачено, що заяву за формою № 8-ОПП можливо подати особисто платником податків або представником, уповноваженою на це особою, поштою або в електронній формі.

Також проєктом наказу спрощується форма заяви про взяття на облік нерезидента або його відокремленого підрозділу (форма № 1-ОПН).

Проєктом вносяться інші зміни, спрямовані на удосконалення обліку платників податків.

4. Правові аспекти

Проєкт наказу розроблено відповідно до Податкового кодексу України, Законів України від 15 лютого 2022 року № 2042-IX «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України», від 21 квітня 2022 року № 2217-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованій території України», від 12 січня 2023 року № 2888-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг» та підпункту 5 пункту 4 Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття та реалізація наказу не потребуватимуть виділення додаткових коштів із Державного бюджету України, додаткових фінансових витрат із державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Реалізація наказу не матиме впливу на інтереси окремих верств (груп) населення, об'єднаних спільними інтересами, суб'єктів господарювання тощо.

Проєкт наказу не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної та не потребує відображення позицій відповідних заінтересованих сторін: уповноважених

представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань, всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує відображення позиції Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект наказу потребує погодження з Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством економіки України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством оборони України, Міністерством розвитку громад та територій України, Національним банком України, Державною регуляторною службою України, Державною службою статистики України, Державною податковою службою України та підлягає державній реєстрації у Міністерстві юстиції України.

Згідно з пунктом 3 розділу II Закону № 2888-IX до порядку підготовки та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону та прийнятих на його виконання, не застосовуються вимоги Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

З метою громадського обговорення проект наказу розміщено на офіційному вебпорталі ДПС.

7. Оцінка відповідності

У проекті наказу відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією, створюють підстави для дискримінації, стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації проекту наказу.

Проект наказу не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття акта забезпечить приведення у відповідність норм Порядку обліку до Кодексу, Закону № 2042-IX, Закону № 2217-IX, Закону № 2888- IX та іншого законодавства.

Реалізація наказу не впливатиме на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи

погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО

«____» _____ 2023 року

